

Paranemine

Paranemise aeg sõltub teie seisundist operatsiooni ajal, operatsiooni raskusastmest ja tüsistuste esinemisest. Enamikel juhtudel peaksite ennast tunduvalt paremini tundma 2-3 nädala möödudes. Siiski on tõenäoline, et kulub ligikaudu 6 nädalat enne täielikku operatsioonist taastumist ja tavapärase jõu ning energiataseme saavutamist.

Kodune enesehooldus

- Järgige arsti poolt määratud ravi. Käige regulaarselt järelkontrollis.
- Ärge suitsetage.
- Vältige selliste ravimite võtmist, mis ärritavad magu, nagu näiteks aspiriin, ibuprofeen ja naprokseen.
- Sööge tervislikult. Mitu väikest söögikorda päevas on parem kui 2-3 suurt einet. Järgige arsti poolt määratud dieeti.
- Vältige kohvi, kaasa arvatud kofeiinivaba kohv, karboniseeritud joogid ning toidud ja joogid, mis võivad ärritada magu, nt. alkohol.
- Puhake ja magage piisavalt.
- Olge kehaliselt aktiivne ja järgige oma arsti soovitusi.
- Kui Teie vaevused kestavad või suurenevad, kontakteeruge arstiga.

Haavandite penetratsioon ja perforatsioon

*Tõlkinud: üldkirurgia osakonna õde
Maarit Maimets*

Penetratsioon ja perforatsioon on maohaavandite või soolestiku ülemise osa haavandite tüsistused. Haavand on limaskestast lihaslestad läbiv kahjustus. Kui haavand tungib läbi kõikide seinakihtide ja avaneb kõhuõõnde, nimetatakse seda perforatsiooniks. Kui haavand tungib teistesse läheduses asuvatesse organitesse või kudesse, nimetatakse seda penetreerivaks haavandiks.

Nimetatud haavanditüübid on ravimata jätmisel raskekujulised ja eluohutlikud. Haavandid tekivad, kui maohape ja seedemahlad hävitavad ära osa soole- või maolimaskestast. Normaalses olukorras on nende organite limaskest kaitstud maohappe söövitava toime eest, kuid mõnikord teatud tingimustel kaitsmine ebaõnnestub ning tagajärjeks on haavandite teke. Haavandid võivad areneda välja aeglaselt mitme kuu jooksul või kiiresti mõne päevaga. Kui haavand süveneb, võib see penetreeruda maoseina või sellistesse organitesse, nagu pankreas ja maks.

Haavandite tekkimise riskitegurid

Sagedasemad haavandite tekkepõhjused on:

- mikroob *Helicobacter pylori* (*H.pylori*);
- pikaajaline põletikuvastaste ravimite, nagu aspiriin, ibuprofeen ja naprokseen kasutamine.

Haavandid esinevad sagedamini suitsetajatel. Ained, mis tõstavad maohappe produktsiooni, nagu näiteks kofeiin, võivad suurendada haavandite tekkeriski ja põhjustavad valu tugevnemist. Arvatakse, et ka stress aitab kaasa haavandite tekkele, kuid selle osakaal haavandite põhjustamises ei ole veel selge.

Sümptomid

Haavandi perforatsiooni sümptomiteks on:

- järsku algav tugev ülakõhu valu;
- ülakõhu puuetundlikkus;
- kahvatus, nõrkus, pearinglus, külmavärinad;
- kiire, pindmine hingamine;
- kiire pulss;
- musta värvi või verd sisaldav väljaheide.

Penetreeriva haavandi sümptomiteks on:

- valu, mis kiirgub selga;
- valu, mis tugevneb öösiti;
- toit või antatsiidid leevendavad valu vaid vähesel määral;
- palavik.

Uuringud

Tüsistunud haavandite korral võib tekkida erakorralist tegutsemist vajav olukord. Teie arst küsib Teie sümptomite kohta ja teeb Teile läbivaatuse, eelkõige uuritakse kõhtu. Teile võidakse teha üks või mitu alljärgnevatest uuringutest:

- vere ja uriini laboratoorsed analüüsid;
- röntgenuurin;
- seedetrakti ülemise osa endoskoopia (protseduur, mille käigus on arstil võimalik peenikese painduva toru ja väikese kaamera abil näha haavandit. Toru viiakse suu kaudu seedetrakti ülemisse ossa).

Ravi/ Protseduurid

Kui haavand on läbistanud kogu koe, põhjustab see kõhuõõnes veritsemist. Kui Teil on tekkinud verejooks, siis Teid hospitaliseeritakse, kompenseeritakse verekaotus ja tehakse operatsioon ava sulgemiseks. Haiglas olete hoolika jälgimise all. Teile võidakse viia nina kaudu makku sond, et aspireerida maosisaldist.

Edasine ravi võib hõlmata:

- ravimeid, mis vähendavad maohappe produktsiooni või kaitsevad paranevat piirkonda;
- 24tunnist vedelikudieeti, kui olete taas võimeline sööma; sellele järgneb pehme dieet ning tavapärane söögivalik, sõltuvalt mao paranemise kiirusest;
- antatsiide 1 ja 3 tundi pärast söögikorda ning enne magamaminekut;
- antibiootikume, kui Teil esineb infektsioon;
- valuvaigisteid.